

RÁDIÓAMATŐR

ALAPISMERETEK

- ESZPERANTÓ -

Összeállította: Dr. Ferenczy Imre HA1UD

GYŐR
2004

Bemutatjuk a szerzőt

Dr. Ferenczy Imre 1932-ben született Tokodon. Középiskolai tanulmányait Esztergomban végezte, ahol 1951-ben érettségizett. A nemzetközi nyelvet 1950-ben sajátította el. Orvosegyetemi tanulmányait 1951-53 között Szegeden végezte, majd Budapesten fejezte be 1957-ben. Orvosként 1957-től 1960-ig a parádfürdői állami gyógyintézetben dolgozott. Ezután egy éves péceli MÁV kórházi szolgálat után a győri MÁV főorvosa lett, ahol 1998-ig, nyugdíjazásáig dolgozott.

Az eszperantó mozgalomba 1953-ban kapcsolódott be, 1955-ben alapító tagja volt az Országos Eszperantó Tanácsnak. Majd később 1962-1970 között a Nemzetközi Vasutas Eszperantó Szövetség (IFEF) ifjúsági tagozatát vezette. Később, 1973-ban az Orvosegészségügyi Eszperantó Világszövetség (az UMEA) titkárának, majd 1984-ben elnökének választották meg. Jelenleg is az UMEA elnöke.

Tagja az Eszperantó Világszövetség (az UEA) választmányának. A Göteborgban megrendezett eszperantó világkongresszuson több évtizedes mozgalmi tevékenységéért az UEA tiszteletbeli tagjának ("Honora Membro") választották meg. 1973-tól 2004-ig – egy alkalmat kivéve – valamennyi eszperantó világkongresszuson jelen volt, így Afrika kivételével minden földrészen járt. Ezekon a kongresszusokon az ILERA közgyűlésein is képviselte a magyar eszperantista rádióamatőröket.

Rádióamatőr tevékenysége 1976-ban kezdődött, majd pár évvel később sikeres amatőrvizsgát tett, RHB fokozatú adóengedélyes,

HA1UD hívójelével több, mint 25 ezer rádiós összeköttetést létesített a világ számos országával. Előbb az ILERA magyar csoportjában segítette HA7PW szervező munkáját, majd 1989-ben a Vasutas Rádióamatőrök Nemzetközi Szövetsége (a FIRAC) magyar csoportjának elnökévé választották meg. A FIRAC 1993-ban Budapesten, majd 2002-ben, Sopronban rendezte kongresszusát Dr. Ferenczy Imre irányításával, sikerrel.

Dr. Ferenczy Imre eszperantó és rádióamatőr tevékenységéről könyvet készít "Zöld csillag és mikrofon" címmel. A könyv megjelenése 2005-év végére várható.

Nováki Imre

ELŐSZÓ

Az utóbbi években jelentősen növekedett az eszperantóul tanulók és vizsgázók száma Magyarországon. A rádiózás és a rádióamatőrök területe eszperantistákkal is találkozhatunk az éter hullámain, a különböző frekvenciákon. Megfelelő szakmai anyag a „rádiós nyelv” elsajátításához sajnos eddig nem állt rendelkezésre. Ezért gondoltam, hogy több mint 50-éves eszperantó mozgalmi és 25-éves rádiós múltam alapján e könyvecskével segíteni tudok a nyelv egészen alapsmereti szintű elsajátításában, valamint a rádióamatőr kifejezések megtanulásában. Nem elegendő csak a rádióamatőr kifejezéseket ismerni eszperantóul, hiszen a világ minden részében található barátaink egy-egy összeköttetés során kérdezhetnek időjárásról, különböző hobbiokról, családról és sok minden másról.

A füzet első része nyelvtannal foglalkozik, a második részben a rádióamatőr tevékenységgel kapcsolatos kifejezések, minta-összeköttetések találhatóak. A Függelékben az Eszperantista Rádióamatőrök Nemzetközi Szövetsége, az ILERA (Internacia Ligo de Esperantistaj Radioamatoroj) tevékenységét, az évenkénti éterversenyeket, diplomákat és a rendszeres éterkapcsolatok idejét és frekvencia beosztását ismertetem.

Munkámhoz forrásként felhasználtam Kapitány Lajosnak a hatvanas években kiadott „Éterkalauz” című füzetét, valamint Hans Welling DJ4PG eszperantista rádióamatőr barátunk 1999-ben megjelent: „Esperanto für den Amateurfunk” című könyvét. Ez úton is megköszönöm Matusinka László (HA7PW) barátomnak, hogy a füzetet lektorálta, és hasznos tanácsokkal látott el.

Dr.Ferenczy Imre
HA1UD

Az esperantó rövid nyelvtana

Betűsor: a , b, c, ĉ (cs), d, e, f, g, ĝ (dzs), h, ĥ (ch), i, j, ĵ (zs), k, l, m, n, o, p, r, s (sz), ŝ (s), t, u, ŭ (oŭ, eŭ, aŭ), v, z

Névelő: la - a, az

Nyelvtani végződés:

- o akvo - víz, kolbaso - kolbász, koro - szív, libro - könyv, ludo – játék, vino – bor.
- a melléknév: granda - nagy, bona - jó, bela - szép, longa - hosszú, forta – erős.
- e határozó: bone - jól, rapide - gyorsan, kore - szívesen, forte - erősen.
- j többes szám: novaj - újak, grandaj - nagyok, belaj - szépek, fortaj - erősek.
- n tárgyeset: novan - újat, novajn - újakat, grandan - nagyot, grandajn - nagyokat.

Személyes névmások: mi - én, vi - te, li - ő (férfi), ŝi - ő (nő), ĝi - az (tárgy), ni - mi, vi - ti (önök), ili - ők, si - maga (visszaható)

Igék:

- i főnévi igenév: labori - dolgozni, esti - lenni, sisi - ülni, lerni - tanulni.
- as jelen idő: mi laboras - dolgozom, mi estas - én vagyok, mi lernas - tanulok.
- is múlt idő: mi laboris - dolgoztam, mi estis - én voltam, mi lernis - tanultam.
- os jövő idő: mi laboros - dolgozni fogok, mi estos - leszek, mi lernos - tanulni fogok.
- us feltételes mód: mi laborus - dolgoznék, mi estus - lennék, mi lernus - tanulnék.
- u parancsoló mód: mi laboru - dolgozzam, mi estu - legyenek, mi lernu - tanuljak.
- ant, -int, -ont a cselekvő, -at, -it, -ot a szenvedő határozó képzői, melyekhez még a szó értelméhez képest hozzá kell adni a főnév, melléknév, vagy igehatározó képzőjét (-o, -a, -e)

cselekvő

jelen: am - ant - a = szerető

múlt: am - int - a = aki szeretett,

jövő: am - ont - a = aki szeretni fog,

szenvedő

am - at - a = szeretve lévő

am - it - a = szeretve volt, szeretett.

am - ot - a = szeretve lesz, szeretendő.

Melléknév fokozás: bona - jó, pli bona - jobb, plej bona - legjobb

Számnevek: 1-unu, 2-du, 3-tri, 4-kvar, 5-kvin, 6-ses, 7-sep, 8-ok, 9-naŭ, 10-dek, 100-cent, , 1000-mil, 1,000.000-miliono, 1987-mil naŭcent okdek sep. unua-első, dua-második, deka-tizedik, duono-fél, okono-nyolcad, duope-kettesével,

Előképzők:

bo- házassági, rokon: frato - fivér, bofrato - sógor.

dis- szét: sendi - küldeni, dissendi - szétküldeni, dissidi - szétülni.

ek- cselekvés kezdete: iri - menni, ekiri - elindulni, eksidi - leülni.

eks- volt: eksministro - volt miniszter, eksdirektoro - volt igazgató.

fi- megvetést, undort jelent: fihomo - alávaló ember,

ge- egy pár a két nemből: gepatroj - szülők, geamikoj - barátok (férfiak és nők)

mal- ellentét: bona - jó, malbona - rossz, malgranda - kicsi.

mis- rosszul: kompreni - érteni, miskompreni - félreérteni.

pra- ő: praepoko - őskor, prahistorio - őstörténet, prahomo - ősember.

re- vissza, ismét; vido - látás, revido - viszontlátás; iro - menetel, reiro - visszatérés

Utóképzők:

- aĉ** lealacsonyítás: domo - ház, domaĉo - viskó, ĉevalaĉo - gebe.
- ad** tartós cselekvés: vagy-bolyongani, vagadi-vándorolni, iri-menni, iradi- mende- gélni.
- aĵ** készítmény, származék:: trinki - inni, trinkaĵo – ital, manĝi - enni, manĝaĵo - étel.
- an** valahová tartozó: klubo - klub, klubano - klubtag. UMEA-ano - UMEA tag.
- ar** gyűjtőnév képző: homo - ember, homaro – emberiség, arbo - fa, arbaro - erdő.
- ĉj** férfinevek becézése: Jozefo - József, Joĉjo - Józsika. Paĉjo - J. Baghy bece- neve.
- abl** -ható, -hető: vidi - látni, videbla - látható, trinki - inni, trinkebla - iható.
- ec** tulajdonság: amiko - barát, amikeco - barátság, boneco - jóság, beleco - szép- ség.
- eg** nagyítás: bela - szép, belega - gyönyörű, bonega - igen jó, grandega - óriási.
- ej** helynévképző: lerni - tanulni, lernejo - iskola, laborejo - munkahely.
- em** hajlandóság: laborema - dolgos, trinkema - iszákos, ŝparema - takarékos.
- end** szükség, kötelesség: pagi - fizetni, pagenda - fizetendő, legenda - olvasandó.
- er** részecske: pano - kenyér, panero - kenyérmorzsa, monero - aprópénz.
- estr** vezető: urbo - város, urbestro - polgármester, ŝtato - állam, ŝtatestro - államel- nők.
- et** kicsinyítés: dometo - házikó, paneto - kenyérke, urbeto - kisváros.
- id** utód: kato - macska, katido - kiscica, koko - kakas, kokido - csirke.
- ig** valamivé tesz: morti - meghalni, mortigi - megölni, presigi - nyomtatni.
- iĝ** lenni valamivé: formi - alakítani, formiĝi - kialakulni, mortiĝi - haldoklani.
- il** eszköz: tondi - nyirni, tondilo - olló, muziki - zenélni, muzikilo - hangszer.
- in** nő, nőtény: patro - atya, patrino - anya, amiko - barát, amikino - barátnő.
- ind** méltó: ridi - nevetni, ridinda - nevetséges, laudi - dicsérni, laudinda - dicséretes.
- ing** tartó, tok: glavo - kard, glavango - kardhüvely, plumo - toll, plumingo -tollszár.
- ism** rendszer, tan: vegetara - növényevő, vegetarismo - növényevés tana.
- ist** foglalkozás: instrui - tanítani, instruisto - tanító, ŝuo - cipő, ŝuisto - cipész.
- nj** nőnevek becézése: fratino - nővér, fratino - húgocska, Katinjo - Katika.
- uj** tartály: cindro - hamu, cindrujo - hamutartó, mono - pénz, monujo - pénztárca.
- ul** egyed, egyén: blinda - vak, blindulo - vak ember. juna - fiatal, junulo

Elöljárók:

al:	- hoz, -hez, -höz. (al la domo - a házhoz),
anstataŭ	- helyett,
antaŭ	- előtt. (antaŭ la domo - a ház előtt),
apud	- mellett, (apud la muro - a fal mellett),
ĉe:	- nál, -nél, (ĉe la rivero - a folyónál),
ĉirkaŭ	- körül (ĉirkaŭ la urbo - a város körül),
de:	- tól, -től, (de mateno li laboras - reggeltől dolgozik),
da:	- ból, -ből. (Glaso da biero pohár sör),
dum	- alatt, időtartam. (dum la prelego - előadás alatt),
ekster	- kívül,
el:	- ból, -ből. (el la domo - a házból),
en:	- ban, -ben és tárgyesettel: -ba, -be. (en urbo - városban), (en urbon – városba),
ĝis	- ig. (ĝis la domo - a házig),
inter	- között, közé (tárgyesettel),
je	- határozatlan jelentésű: (je via sano - egészségedre),
kontraŭ	- ellen,
krom	- kívül.
kun:	- val, -vel. (kun mia amiko - barátommal),
laŭ	- szerint,
malgraŭ	- ellenére.
per:	- val, -vel. eszközhatározó. (per poŝto - postával),
por:	- ért, végett, számára.
post	- után, múlva. (post la domo - a ház után, post du horoj - két óra múlva).
preter	- mellett,
pri:	- ról, -ről.
pro	- miatt, -ért.
sen	- nélkül. (sen mono - pénz nélkül)
sub	- alatt, alá (tárgyesettel).
super	- felett, fölé (tárgyesettel),
sur:	- on, -en, -ön, -ra, -re, (sur la muro - a falon, sur la muron - a falra).
tra	- át, keresztül. (tra la placo – a téren át).
trans	- túl valamin (trans la maro - a tengeren túl) túlra: (trans la limon - a határon túlra). Tehát hová kérdésre tárgyesetet kell használni.

A határozó szavak táblázata

	<u>Határozatlan</u> (-)	<u>Kérdő</u> (K)	<u>Mutató</u> (T)	<u>Általánosító</u> (Ĉ)	<u>Tagadó</u> (nen)
<u>Személy</u> (u)	iu valaki	kiu ki melyik	tiu az azon	ĉiu mindenki	neniu senki
<u>Tárgy</u> (o)	io valami	kio mi	tio az	ĉio minden	nenio semmi
<u>Hely</u> (e)	ie valahol	kie hol	tie ott	ĉie mindenhol	nenie sehol
<u>Minőség</u> (a)	ia valamilyen	kia milyen	tia olyan	ĉia mindenféle	nenia semmilyen
<u>Idő</u> (am)	iam valamikor	kiam mikor	tiam akkor	ĉiam mindig	neniam soha
<u>Mennyiség</u> (om)	iom valahány	kiom mennyi	tiom annyi	ĉiom mindannyi	neniom semennyi
<u>Mód</u> (el)	iel valahogy	kiel hogyan	tiel úgy	ĉiel mindenképp	neniel sehogy
<u>Ok</u> (al)	ial valamiért	kial miért	tial azért	ĉial mindenért	nenial semmiért
<u>Birtokos</u> (es)	ies valakié	kies kié	ties azé	ĉies mindenkié	nenies senkié

Köszönés

Jó reggelt!	- Bonan matenon!
Jó napot!	- Bonan tagon!
Jó estét!	- Bonan vesperon!
Jó éjszakát!	- Bonan nokton!
Viszontlátásra!	- Ĝis revido!
Isten hozta!	- Bonvenon!
Üdvözlöm!	- Saluton!
Minden jót!	- Ĉion bonan!
Jó utat, utazást!	- Bonan vojaĝon!
Köszönet, köszönöm!	- Dankon!
Köszönöm önnek!	- Mi dankas al vi!
Szívesen	- Volonte

Általános kifejezések

Van időm	- Mi havas tempon
Nincs időm	- Mi ne havas tempon
Igen, nem	- Jes, ne
El vagyok foglalva	- Mi estas okupata
Mit tegyünk?	- Kion fari?
Remélem, hogy	- Mi esperas, ke . . .
Hazamegyek	- Mi iras hejmen
Tiltakozom	- Mi protestas
Ezt nem mondtam	- Tion mi ne diris
Feltételezem, hogy	- Mi supozas, ke . . .
Hallgasson rám	- Aŭskultu min
Ez képtelenség	- Tio estas absurda
Csodálkozom, hogy	- Mi miras, ke . . .
Ez nem fontos	- Tio ne estas grava
Élek az alkalommal	- Mi kaptas la okazon
Képzelve el!	- Imagu!
Ő nem tehet róla	- Li ne kulpas pri tio
Elég!	- Sufiĉas!
Remélhetőleg	- Espereble
Biztosítom, hogy	- Mi certigas, ke . . .
Sajnos, kár	- Bedaŭrinde
Bocsánatot kérek!	- Mi petas pardonon!
Sajnálom	- Mi bedaŭras
Éhes vagyok	- Mi malsatas
Szomjazom	- Mi soifas
Jól vagyok	- Mi fartas bone

ĜENERALA VOKO EN TELEFONIO (Fone, A3)

Általános hívás távbeszélő üzemben

- **ATENTON, ATENTON!** Amatoraj stacioj, atenton! Ĝenerala voko en la okdek metra (80) frekvenca zono. Ĉi tie Hotelo Alfa Unu Uniformo Delta. (HA1UD) (többször megismételni ezt a hívást) vokas kaj atendas respondon. Bonvolu veni.
- **FIGYELEM, FIGYELEM!** Amatőr állomások, figyelem! Általános hívás a nyolcvanméteres frekvenciasávban. Itt a HA1UD hív és vár választ. Szíveskedjetez jönni!

DJ4PG vette HA1UD általános hívását és bejelentkezik:

- **ATENTON, ATENTON! HA1UD** – Hotelo Alfa Unu Uniformo Delta (ismétli). Ĉi tie DJ4PG – Delta Jubileo Kvar Papa Golf respondas je via ĝenerala voko kaj mi estas preta akcepti vian riporton. Bonvolu veni!
- **FIGYELEM, FIGYELEM! HA1UD** (ismétli a hívójelet). Itt DJ4PG válaszol az általános hívásodra és kész fogadni a riportot. Tessék jönni!

HA1UD válaszol DJ4PG-nek:

- **ATENTON DJ4PG!** –Ĉi tie parolas HA1UD – Bonan matenon (tagon, vesperon) kara amiko! Mi dankas vin pro via respondo. Mi ĝojas renkontiĝi kun vi la unuan fojon. La riporto por vi estas kvin (5) kaj naŭ (9) Via modulado estas tre bona. Mia nomo estas IMRE.- India Mike Romeo Echo. Mia loĝloko estas GYOR. Nun mi donas al vi la mikrofonon kaj demandas, kiel vi aŭdis min? ATENTON DJ4PG! Mi ŝanĝas al ricevo, bonvolu veni!
- **FIGYELEM DJ4PG!** Itt HA1UD beszél. Jó reggelt (napot, estét) kedves barátom. Köszönöm válaszodat. Örülök, hogy első alkalommal találkozom veled. Riport részedre 5-ös és 9-es. Modulációd nagyon jó. Nevem IMRE, betűzve: India Mexikó Róma Európa. Lakhelyem (QTH-m) GYŐR, betűzve: Golfo Yokohama Ontario Róma. Most adom részedre a mikrofont és kérdezem, hogyan hallottál engem? FIGYELEM DJ4PG! Vételre megyek, tessék jönni!

DJ4PG válasza HA1UD-nek:

- **ATENTON HA1UD!** Jen DJ4PG respondas al vi. Bonorde mi aŭdis vin. Bonan matenon (tagon, vesperon) kara Imre. Mi dankas vin pro via voko. Ankaŭ mi ĝojas pro la renkonto. Riporto por vi estas komprenebleco kvin (5) sonintenso ok (8), bonega modulado. Mia nomo estas HANS Mia loĝloko (QTH) estas HASBERGEN. Mia sendilo funkcias per cent (100) vatoj kaj mi uzas dipol-antenon. La radioaparato estas fabrikaĵo de firmao Yaesu. Kara Imre, nun DJ4PG atendas respondon de HA1UD Bonvolu veni!
- **FIGYELEM HA1UD!** Itt a DJ4PG válaszol neked. Rendben hallottalak Tégedet. Jó reggelt (napot, estét) kedves Imre. Köszönöm hívásodat. Én is örülök a találkozásnak. Riport részedre érthetőség ötös (5), hangerő nyolcas (8), igen jó moduláció. Nevem HANS, Lakhelyem (QTH) : HASBERGEN. Adókészülékem száz (100) wattal működik, és dipólantennát használok. A rádiókészülék a Yaesu cég gyártmánya . Kedves Imre, most DJ4PG várja HA1UD választ. Tessék jönni!

HA1UD válasza:

- **ATENTON DJ4PG!** Ĉi tie HA1UD kvitancas vian riporton. Mi komprenis ĉion. Mi havas cent vatan (100 W) sendilon Kenwood 120S tipa. Mi laboras per dipol-anteno kaj per dinamika mikrofono. La temperaturo ĉi tie estas plus dek (10) gradoj laŭ Celsius. Mi sendos al vi konfirman karton kaj mi tre ĝojos reciproke ricevi la vian. Koran dankon al vi pro la bona kaj agrabla eterkontakto (QSO). Mi esperas renkontiĝi kun vi baldaŭ en la estonto. Mi deziras al vi bonajn longdistancajn (DX) kontaktojn kaj ĉion bonan en la nova jaro. Nun mi finas kaj atendas vian baldaŭan kontakton. Mi deziras al vi sanon kaj feliĉon, multajn sukcesojn en la radioamatora agado. DJ4PG! Ĉi tie HA1UD. Bonvolu veni!
- **FIGYELEM DJ4PG!** Itt HA1UD nyugtázza a riportodat. Mindent értettem. Nekem száz wattos (100 W) adókészülékem van Kenwood 120S típusú. Dipólantennával és dinamikus mikrofonnal dolgozom. A hőmérséklet itt plusz tíz (10) Celsius fok. Küldök majd neked vételjelentő lapot, és nagyon örülni fogok, ha kölcsönösen megkapom a tiédet. Szíves köszönet neked a jó és kellemes éterkapcsolatért (QSO). Remélem, hogy majd hamarosan

- találkozunk a jövőben. Sok nagytávolságú (DX) összeköttetéseket kívánok neked és minden jót az új évben. Most befejezem és várom a majdani kapcsolatot. Kívánok neked egészséget, örömet, sok sikert a rádióamatőr tevékenységben. DJ4PG! Itt a HA1UD. Tessék jönni.

DJ4PG befejezi a QSO-t:

- **ATENTON HA1UD!** Ĉi tie DJ4PG. Mi bone ricevis viajn informojn. Dankon! Kara IMRE, ankaŭ mi deziras al vi sanon kaj multajn sukcesojn. Mi fermas la interparolon kaj adiaŭas vin kun sinceraj bondeziroj. ATENTON HA1UD! Ĉi tie DJ4PG finas la interkontakton (QSO) – ĜIS REAŬDO!
- **FIGYELEM HA1UD!** Itt a DJ4PG. Rendben megkaptam a tájékoztatást. Köszönöm! Kedves IMRE, én is kívánok neked egészséget és sok sikert. Befejezem a beszélgetést és elbúcsúzom tőled őszinte jókívánásokkal. FIGYELEM HA1UD! Itt DJ4PG befejezi az összeköttetést (QSO). VISZONTHALLÁSRA!

HA1UD is zárja az összeköttetést:

- **ATENTON DJ4PG!** Ankaŭ la stacio HA1UD fermas la kontakton (QSO) kun vi. Ĝis la baldaŭa renkonto! SALUTON!
- **FIGYELEM DJ4PG!** A HA1UD állomás is zárja a kapcsolatot veled. A mielőbbi találkozásig! ÜDVÖZÖLLEK!

Néhány jó tanács:

A későbbi találkozások során lehet érdeklődni arról is, hogy Hans mikor tanulta az eszperantó nemzetközi nyelvet, mely állomások szoktak eszperantó nyelven forgalmazni. Továbbá, hogy mikor és mely frekvenciákon lehet ezekkel az állomásokkal találkozni. A kapott információkat (hívójeleket) fel kell jegyezni. Érdeklődni lehet az eszperantó éterversenyekről is, melyeket évenként tartanak. Bárki részt vehet, aki az összeköttetés riportját eszperantó nyelven adja meg.

ESZPERANTÓ - MAGYAR RÁDIÓAMATŐR SZÓTÁR

Alterna kurento - váltakozó áram
Adapto - illesztés, alkalmazás
Agordo - hangolás, agordi - hangolni
Agordita cirkvito - hangolt áramkör
Akumulatoro - akkumulátor
Alvoko - felhívás, ĝenerala voko - általános hívás
Ampero - amper (egység), ampermetro - amperméter (műszer)
Ampermezurilo - ampermérő (műszer)
Amortizo - csillapítás
Anodo - anód
Anteno - antenna, vertikala anteno - függőleges antenna
Aplikado - alkalmazás, felhasználás
Aŭrora disvastiĝo - Auróra terjedés
Aŭskulti - hallgatni, aŭskultanto - hallgató (a személy)
Aŭskultilo - hallgató, fejhallgató
Babili - csevegni, babilado - csevegés
Baterio - elem
Bendo - sáv
Bobeno - tekercs
Bruo - zaj, zörej
Butono - gomb, radiobutono - rádiógomb
Cirkvito - áramkör
Demandi - kérdezni, demando - kérdés
Difekto - sérülés, kár, hiba
Diodo - dióda
Diplomo - diploma, oklevél
Disko - korong, lemez, durdisko - keménylemez (hardver)
Distanco - távolság
Distordo - torzítás, distorda faktoro - torzítási tényező
Disvastiĝo - terjedés
Drato - huzal, drót
Dupleksa - kettős (adó-vevő rádió)
Efektiva - tényleges, efektiva alteco - tényleges magasság
Ekrano - képernyő, televida ekrano - televíziós képernyő
Eksperimento - kísérlet
Ekvatoro - egyenlítő
Ekzameno - vizsga, radioamatora ekzameno - rádióamatőr vizsga
Elektro - villamosság
Elemento - elem (része valaminek)
Energio - erő, energia

Fadeno - huzal, drót, fonal
Faktoro - tényező
Filtrilo - szűrő
Finŝtupo - végfokozat
Forta - erős, forta bruo - erős zaj
Frekvenco - frekvencia, reĝas, frekvencometro - frekvenciamérő
Frekvenca zono - frekvencia sáv
Fulmo - villám, fulmoŝirmilo - villámhárító
Funkcii - működni, funkcio - működés
Fuŝi - elrontani, fuŝcirkvito - rövidzár
Gardi - védeni, őrizni, gardilo - biztosíték
Grado - fok
Ĝusta - helyes, pontos, ĝustigi - igazítani
Hejti - fűteni
Horizontala - vízszintes, horizontala anteno - vízszintes antenna
Impulso - impulzus, lökés, indítás
Indiki - jelezni, indikilo - jelzőkészülék, indikátor
Induko - indukció
Informi - tájékoztatni, informo - tájékoztatás
Instali - felszerelni, beállítani
Instrumento - műszer, eszköz
Interkontakto - összeköttetés (QSO)
Intenso - intenzitás, erősség
Interferi - interferálni, interfero - interferencia
Intermiksi - összekeverni, Intermikso - zavar (QRM)
Interpolusa - sarkok közötti, interpoláris
Izoli - szigetelni, izolilo - szigetelő
Izolrubando - szigetelőszalag
Kablo - kábel
Kadreto - foglalat
Kapacito - kapacitás
Karto - kártya, lap, QSL-karto - vételjelentő (QSL)-lap
Katodo - katód
Klaki - klikkelni (számítógépen)
Klavo - billentyű, klavaro - billentyűzet
Kompreni - megérteni, komprenobleco - érthetőség
Komputero - számítógép, komputilo - számítógép
Komuniki - közvetíteni
Kondiĉo - feltétel
Kondensilo - kondenzátor
Konektado - kapcsolás, konektilo - dugaszolóaljzat
Konfirmi - igazolni, konfirmkarto - vételnyugtázó lap
Konkurso - verseny

Kontakto - kapcsolat, eterkontakto - éterkapcsolat
Kontraŭpezaĵo - ellensúly
Krado - rács
Kraki - recsegni, pattogni, krakado - recsegés
Kupli - kapcsolni, kuplado - összekapcsolás
Kurento - villamosáram, kontinua kurento - egyenáram
Kurtondo - rövidhullám, ultrakurtondo - ultrarövidhullám
Laŭta - hangos, laŭtparolilo - hangosbeszélő, hangszóró
Loĝi - lakni, loĝloko - lakóhely (QTH), loĝdomo - lakóház
Loĝejo - lakás
Loko - hely
Lumi - világítani, lumo - fény, világosság
Luti - forrasztani
Malalta - alacsony, malalta frekvenco - alacsony frekvencia
Malforta - gyenge
Malrekta hejtado - közvetett fűtés
Manipuli - kezelni, működtetni
Memekscito - önrezgés
Metro - méter
Mezuri - mérni, mezurilo - mérőeszköz
Mikrofono - mikrofon
Moduli - modulálni, modulo - moduláció
Montri - mutatni, montrilo - mutató
Movi - mozgatni, movebla stacio - hordozható állomás
Munti - szerelni
Negativa - negatív
Noti - jegyezni
Numero - szám
Observi - megfigyelni
Ondo - hullám, ondlongo - hullámhossz
Oscilatoro - oszcillátor
Panelo - panel, szerelőfal
Paroli - beszélni, parolo - beszéd
Perturbo - zavar, perturba nivelo - zajszint
Pilo - elem, szárzelem
Plano - tervrajz, terv
Plus - plussz, meg
Pluvas - esik az eső
Pozitiva - pozitív
Prefikso - előtag, prefixum
Prezentiĝi - bemutatkozni
Protokolo - jegyzőkönyv, konkursa protokolo - versenyjegyzőkönyv
Radioamatoro - rádióamatőr, radioaparato - rádiókészülék

Radio dissendo - rádióadás

Radiofonio - rádió távbeszélés, rádiózás: fónia üzemmód

Radioricevilo - rádióvevőkészülék, radiosendilo - rádióadó készülék

Raporti - jelenteni, raporto - jelentés, riport

Regado - vezérlés

Registri - jegyezni

Rektifo - egyenirányítás, rektifilo - egyenirányító

Resisisti - ellenállni, resistilo - ellenállás (alkatrész)

Respondo - válasz, felelet

Rezonanco - együttrezgés, rezonancia

Ricevilo - vevőkészülék

Riporto - riport

Sendilo - adó készülék

Sentumeco - érzékenység

Signo - jel

Skalo - skála

Staranta ondo - állóhullám

Soni - hangzani, sono - hang, sonintenso - hangerő

Sonori - csengeni, sonorilo - csengő

Ŝalti - kapcsolni, ŝaltilo - kapcsoló, ŝaltoplano - kapcsolási rajz

Telefono - telefon, portebila telefonaparato - mobil telefonkészülék

Telegrafio - távíró (CW), telegramo - távirat

Televideo - televízió, televidaparato - TV készülék

Temperaturo - hőmérséklet

Tempo - idő, universala tempo - egyetemes idő (UT)

Teni - tartani, tenilo - tartó

Tensio - feszültség, alta tensio - magasfeszültség

Tero - föld, terkonekto - földelés, terkonektita - földelt

Transformatoro - transzformátor, áramátalakító

Transistoro - tranzisztor

Universala - egyetemes, általános

Vagi - bolyongani, vaga kurento - kóbor áram

Valvo - rádiócső

Vetero - időjárás

Voki - hívni, voko - hívás, voksigno - hívójel

Volto - volt (V), voltmezurilo - voltmérő

Vorto - szó, vortaro - szótár

Zono - sáv, övezet, zóna

Zorgi - gondoskodni

Zumi - zümmögni, zumado - zümmögés

MAGYAR – ESZPERANTÓ RÁDIÓAMATŐR SZÓTÁR

Adókészülék - sendilo
Akkumulátor - akumulatoro
Alacsony - malalta, alacsony frekvencia - malalta frekvenco
Alkalmazás - aplikado
Amper - ampero, amperméter - ampermezurilo, ampermetro
Anód - anodo
Antenna - anteno
Auróra terjedés - Aurora disvastiĝo
Állomás - stacio
Álló hullám - staranta ondo
Áram - kurento, áramkör - cirkvito
Áramátalakító - transformatoro
Bemutatkozni - prezentiĝi, bemutatkozás - sinprezentado
Beszélni - paroli
Billentyű - klavo, billentyűzet - klavaro
Biztosíték - gardilo
Bolyongani - vagi, bolygó (vagy) kóboráram - vaga kurento
Csengeni - sonori, csengő - sonorilo
Csevegni - babili, csevegés - babilado
Csillapítás - amortizo
Dióda - diodo
Diploma - diplomo
Drót - drato
Egyenáram - rekta kurento
Egyenirányítás - rektifo, egyenirányító - rektifilo
Egyenlítő - ekvatoro
Egyetemes - universala
Együttrezgés - rezonanco
Elem - elemento
Ellenállni - resisti, ellenállás (alkatrész) - resistilo
Ellensúly - kontraŭpezaĵo
Előtag - prefikso
Elrontani - fuŝi
Energia - energio
Erős - forta, erős zaj - forta bruo
Esik az eső - pluvas
Érzékenység - sentumeco
Felhívás - alvoko
Felszerelni - instali

Feltétel - kondiĉo
Feltételezni - supozi
Feszültség - tensio, magasfeszültség - alta tensio
Fény - lumo
Foglalat - kadreto
Frekvencia sáv - frekvenca zono
Fok - grado
Forrasztani - luti
Föld - tero, földelés - terkonekto, földelt - terkonektita
Fűteni - hejti
Gomb - butono, rádiógomb - radiobutono
Gondoskodni - zorgi
Hallgatni - aŭskulti, Hallgató - aŭskultanto
Hangerő - sonintenso
Hangolás - agordo
Hangolt áramkör - agordita cirkvito
Hely - loko
Helyes - ĝusta, akurata
Hívni - voki, hívójel - voksigno
Hordozható (mobil) telefonkészülék - portebla telefonaparato
Hordozható állomás - portebla stacio
Hőmérséklet - temperaturo
Hullám - ondo, hullámhossz - ondlongo
Idő - tempo, egyetemes idő - universala tempo (UT)
Időjárás - vetero
Igazolni - konfirmi
Illesztés - adapto
Impulzus - impulso
Indukció - indukto
Intenzitás - intenso
Interferálni - interferi, interferencia - interfero
Jegyezni - noti
Jegyzőkönyv - protokolo, versenyjegyzőkönyv - konkursa protokolo
Jelenteni - raporti, jelentés - raporto
Jelezni - indiki, jelzőkészülék - indikilo
Kapacitá - kapacitás
Kapcsolat - kontakto, éterkapcsolat - eterkontakto
Kapcsolási rajz - ŝaltplano
Kapcsolni - ŝalti, kupli, kapcsoló - ŝaltilo, kuplilo
Katód - katodo
Kábel - kablo
Kártya - karto
Keménylemez - durdisko

Kettős (adó-vevő) - duplekso

Kezeleni - manipuli

Képernyő - ekrano, televíziós képernyő - televida ekrano

Kimenet - elmeto

Klikkelni - klaki

Komputer - komputero, komputilo

Közvetett fűtés - malrekta hejtado

Lakni - loĝi, lakóház - loĝdomo, lakóhely - loĝloko (QTH)

Megérteni - kompreni

Megfigyelni - observi

Mérni - mezuri, mérőeszköz - mezurilo

Méter - metro

Mikrofon - mikrofono

Modulálni - moduli, moduláció - modulado

Mozgatni - movi,

Mutatni - montri, Mutató - montrilo

Műszer - instrumento

Önrezgés - memekscito

Összekapcsolás - kuplado

Összeköttetés - interkontakto (QSO)

Panel - panelo

Plussz - plus

Pozitív - pozitiva

Próba - provo

Rács - krado

Rádióadás - radio dissendo

Rádióadó készülék - radiosendilo, rádióvevőkészülék - radioricevilo

Rádióamatőr - radioamatoro

Rádiócső - valvo

Recsegni - kraki

Rezonancia - rezonanco

Riporto - riport

Rövidhullám - kurtondo

Sarkok közötti - interpolusa

Sáv - zono

Skála - skalo

Seb, sérülés - difekto

Szám - numero

Számítógép - komputero, komputilo

Szárazelem - baterio

Szerelni - munti, szerelés - muntado

Szigetelni - izoli, szigetelő - izolilo

Szigetelő szalag - izolrubando
Szó - vorto
Szöveg - teksto
Szövetség – asocio, MRASZ - Hungara Radioamatora Asocio
Szűrni - filtri, szűrő - filtrilo
Tartani - teni, tartó - tenilo
Tájékoztatni - informi, tájékoztatás - informo
Távbeszélő üzemmód - telefonio
Távolság - distanco
Tekercs - bobeno
Televízió - televido, TV-készülék - televidaparato
Terjedés - disvastiĝo
Terv, tervrajz - plano
Tényező - faktoro
Tényleges - efektiva
Torzítás - distordo
Transzformátor - transformatoro
Tranzisztor - transistoro
Válasz - respondo
Váltakozó áram - alterna kurento
Verseny - konkurso, Éterverseny - eterkonkurso
Vevőkészülék - ricevilo
Vezérlés - regado
Védeni - gardi
Végfokozat - finŝtupo
Vételnyugtázó lap - konfirma karto (QSL)
Volto - volt, voltmérő - voltmezurilo
Világítani - lumi, világítás - lumigado
Villamosáram - kurento
Villám - fulmo, villámhárító - fulmoŝirmilo
Vízszintes - horizontala
Vizsga - ekzameno, rádióamatőr vizsga - radioamatora ekzameno
Zaj - bruo,
Zajszint - perturba nivelo
Zavar - perturbo
Zavar (QRM) - intermikso
Zümmögés - zumado

Egyéb, - itt nem közölt - szavak keresésére javasolt **Pechán Alfonz** Magyar-eszperantó és Eszperantó –magyar szótára (1958), valamint **Szerdahelyi-Koutny** Magyar Eszperantó Kéziszótára (1996), Plena Ilustrita Vortaro és a Plena Vortaro (SAT kiadás)

IDŐ

Sekundo - *másodperc*, minuto - *perc*, horo - *óra*, tago - *nap*, semajno - *hét*, monato - *hónap*, jaro - *év*.

Példák: Most 7 óra 15 perc van - Nun estas la sepa kaj dekkvin minutoj
Ma 2004 március 10-ike van. Hodiaŭ estas la deka de marto dumil kvar.

IDŐJÁRÁS

Bona vetero - *jó idő*, Malbona vetero - *rossz idő*, Varma vetero - *meleg idő*, Malvarma vetero - *hideg idő*. Pluvas - *esik az eső*, Frostas - *fagy*. Neĝas - *havazik*, Nebulo estas - *köd van*. A hőmérséklet + 15 fok. *La temperaturo estas plus 15 gradoj*.

FREKVENCIA SÁV

Okdekmetra	- 80 méteres (3500 – 3800 kHz)
Kvardekmetra	- 40 méteres (7000 – 7100 kHz)
Tridekmetra	- 30 méteres (10100 – 10250 kHz)
Dudekmetra	- 20 méteres (14000 – 14350 kHz)
Dekokmetra	- 18 méteres (18068 – 18168)
Dek kvinmetra	- 15 méteres (21000 – 21450 kHz)
Dek dumetra	- 12 méteres (24890 – 24990)
Dekmetra	- 10 méteres (28000 – 28700)
ultra kurtonda, URH dumetra	- 2 méteres (144-146 MHz)
sepdek centimetra	- 70 cm-es (430 – 440 MHz)

ANTENNA TIPUSOK

Dipolo - *dipól*, vertikala - *függőleges*, Jagio - *Yagi*, Kvado – *Kvád*, Dekok elementa Yagi – *18 elemes Yagi*

FONTOSABB MONDATOK A QSO-HOZ

- Figyelem! Figyelem! - *Atenton! Atenton!*
- Tessék jönni! *Bonvolu veni!*
- Névem: Imre - *Mia nomo estas: Imre*
- Betűzve - *Laŭlitere:*
- Lakhelyem (QTH): . . . . . - *Mia loĝloko estas: . . . . .*
- Riportom számodra 5 és 9, *Mia riporto por vi estas kvin kaj naŭ*
- Hogyan hallasz engem? - *Kiel vi aŭdas min?*
- Nagyon jól hallak tégedet - *Mi aŭdas vin tre bone*
- Modulációd jó - *Via modulado estas bona*
- Sajnos rosszul hallak, mert zavarás van - *Bedaŭrinde mi aŭdas vin malbone, ĉar estas intermikso (QRM)*

- Légtörési zavarok jelentkeznek adásod alatt - Eterperturboj aperas dum via parolado (QRN)
- Ki hív engem? - Kiu vokas min?
- Hol van a földrajzi helyed? - Kie estas via geografia loko (QTH)?
- Most vételre kapcsolok - Nun mi ŝanĝas al ricevo
- Köszönöm a szép riportot és a beszélgetést - Mi dankas vin pro la bela riporto
- Várom a válaszodat - Mi atendas vian respondon
- Sok DX-et kívánok neked - Mi deziras al vi multajn DX
- Kérek, küldjél nekem vételnyugtázó lapot - Mi petas vin, bonvolu sendi
- al mi konfirman karton (QSL)
- Most befejezem az összeköttetést és várom a mielőbbi ismételt találkozást. - Nun mi finas la interkontakton kaj atendas denove la plej baldaŭan renkonton

A hét napjai:

- hétfő/hétfőn - *lundo/lunde*,
- kedd/kedden - *mardo/marde*
- szerda/szerdán - *merkredo/merkrede*
- csütörtök/csütörtökön - *ĵaŭdo/ĵaŭde*
- péntek/pénteken - *vendredo/vendrede*
- szombat/szombaton - *sabato/sabate*
- vasárnap/vasárnapon - *dimanĉo/dimanĉe*

Napszakok:

reggel - *matene*, délelőtt - *antaŭtagmeze*, délben - *tagmeze*,
 délután - *posttagmeze*, este - *vespere*, éjjel - *nokte*

Évszakok::

tavasz - *printempo*, nyár - *somero*, ősz - *aŭtuno*, tél - *vintro*
 tavasszal - *printempe*, nyáron - *somere*, ősszel - *aŭtune*, télen - *vintre*

Hónapok:

január - *januaro*, február - *februaro*, március - *marto*,
 április - *aprilo*, május - *majo*, június - *junio*, július - *julio*,
 augusztus - *augusto*, szeptember - *septembro*
 október - *oktobro*, november - *novembro*, december - *decembro*

Égtájak:

észak - *nordo*, dél - *sudo*, kelet - *oriento*, nyugat - *okcidento*
 északnyugat - *nordokcidento*, északkelet - *nordoriento*
 délnyugat - *sudokcidento*, délkelet - *sudoriento*

Eszperantista Rádióamatőrök Nemzetközi Ligája Internacia Ligo de Esperantistaj Radioamatoroj (ILERA)

Az eszperantóul beszélő és forgalmazó rádióamatőrök egyesülete 1970-ben alakult. A Ligának jelenleg 23 országban van képviselője. Évenként az eszperantó világkongresszus keretében tartanak összejevetelt. Időszakos kiadványa az ILERA Bulteno. A Liga Vezetősége: **Elnök:** Wolf Krüger (DL1CC) Postfach 7223, DE-15872 Eisenhüttenstadt Németország. **Alelnök:** Hans Welling (DJ4PG) zum Ortenbrink 42, DE-49205 Hasbergen, Németország. **Titkár:** Lenio Marobin (PY3DF) 60 Tudor Court, King Henry's Walk, London N1 4NU, Anglia. **Pénztáros:** Ian Mac Dowall, (G-SWL) 40 Danehurst Road, Wallasey, CH45 3JJ Anglia.

Néhány ország ILERA képviselőjének neve és hívójele: (2004-es állapot)

- Argentinio:** Alfredo Daniel Kosinaitis (LU4ERU), Wilde (Buenos Aires)
Aüstrió: Franz Scharf (OE3FNN) St. Pölten
Brazilo: Enivaldo Alves Silva (PT2CA) Brasilia
Britio: A pénztáros címén (lásd vezetőség).
Ĉeĥio: Franta Frybert (OK2LS) Brno.
Ĉinio: Xiu Xiaoying (BD5HAA) Hangzhou.
Francio: Henry Chaisnot (F9ED) St. Lambert la Potherie
Germanio: Az elnök címén (lásd vezetőség)
Hispanio: Rafael Ayala Gomez (EA3BKL) Barcelona
Hungario: Matusinka László (HA7PW) Albertirsa

Minden év novemberében rendezik az ILERA a már hagyományos éves versenyét távíró és fónia üzemmódban. A versenybe nem eszperantista rádióamatőrök is bekapcsolódhatnak. A riportot minden esetben eszperantó nyelven „illik” adni. Az összeköttetések egy pontot érnek. A jegyzőkönyvet a magyar résztvevők HA7PW címére küldjék meg. Az ILERA magyar csoportjába bárki kérheti felvételét a magyar képviselőknél.

Jelen kiadvánnyal kapcsolatos észrevételeket, megjegyzéseket, kritikákat, kiegészítéseket szívesen fogad a szerző. (9002 Győr, Pf. 143), vagy e-mail címen: umea@hello.hu.

**SZEMÉLY- ÉS TULAJDONNEVEK BETŰZÉSÉRE
AJÁNLOTT ANGOL ÉS *ESZPERANTÓ* SZAVAK
*POR LITERUMO PROPONITAJ VORTOJ***

- A** - ALFA, *ATOMO, APOLO*
- B** - BRAVO, *BATERIO*
- C** - CHARLIE, *CIGAREDO, CITRONO*
- D** - DELTA, *DINAMO*
- E** - EĤO (Ekho), *ENERGIO*
- F** - FOXTROTT, *FANTAZIO*
- G** - GOLF, *GAMMA, GIGANTO*
- H** - HOTEL, *HORIZONTO*
- I** - INDIA, *IMPERIO*
- J** - JULIET, *JUBILEO*
- K** - KILO, *KAPACITO*
- L** - LIMA, *LIMONADO*
- M** - MIKE, *MAŜINO*
- N** - NELLI, *NORDO*
- O** - OSCAR, *OCEANO*
- P** - PAPA, *PANORAMO*
- Q** - QUEBEC, *KVANTO*
- R** - ROMEO, *RADIO*
- S** - SIERRA, *SIMBOLO*
- T** - TANGO, *TELEFONO*
- U** - UNIFORM, *UNIVERSO*
- V** - VICTOR, *VULKANO*
- W** - WHISKEY, *WAGNER*
- X** - X-RAY, *XENIA* (Kszenia)
- Y** - YANKEE (Jenki), *IPSILONO*
- Z** - ZULU, *ZENIT*